DATOS IDENTIFICATIVOS

Enfermaría materno-infantil				
Materia	Enfermaría materno-infantil			
Código	V52G140V01302			
Titulación	Grao en Enfermaría			
Descritores	Creditos ECTS	Sinale	Curso	Cuadrimestre
	9	OB	3	1c
Lingua de impartición	Castelán			
Departamento	Departamento da E.U. de Enfermaría (Meixoeiro)			
Coordinador/a	Estévez Villar, Concepción			
Profesorado	Estévez Villar, Concepción Suárez Cotelo, Maria del Carmen			
Correo-e	Concepcion.Estevez.Villar2@sergas.es			
Web	http://webs.uvigo.es/direcceuemeixoeiro			
Descrición xeral	Segundo a OMS: A expresión materno-infantil abarca a prestación de servizos sanitarios de promoción, curación e rehabilitación para nais e nenos. Por conseguinte, comprende os sectores da saúde da nai, a planificación da familia, a saúde do neno, a hixiene escolar, a adolescencia e os aspectos sanitarios do coidado dos nenos en determinadas institucións". A materia consta de dous bloques temáticos diferenciados e á vez interrelacionados entre si. O bloque de Enfermaría Maternal aborda como proceso mais importante o da maternidade e os seus coidados, e o de Enfermaría Infantil no que se aborda o coidado do neno/a en as diferentes etapas do crecemento e desenvolvemento.			

Competencias

Código	
A1	Que os estudantes demostren posuír e comprender coñecementos nunha área de estudo que parte da base da educación secundaria xeral e adoita atoparse a un nivel que, malia se apoiar en libros de texto avanzados, inclúe tamén algúns aspectos que implican coñecementos procedentes da vangarda do seu campo de estudo.
A2	Que os estudantes saiban aplicar os seus coñecementos ó seu traballo ou vocación dunha forma profesional e posúan as competencias que adoitan demostrarse por medio da elaboración e defensa de argumentos e a resolución de problemas dentro da súa área de estudo.
A3	Que os estudantes teñan a capacidade de reunir e interpretar datos relevantes (normalmente dentro da súa área de estudo) para emitir xuízos que inclúan unha reflexión sobre temas relevantes de índole social, científica ou ética.
A4	Que os estudantes poidan transmitir información, ideas, problemas e solución a un público tanto especializado coma non especializado.
A5	Que os estudantes desenvolvan aquelas habilidades de aprendizaxe necesarias para emprender estudos posteriores cun alto grao de autonomía.
B1	Ser capaz, no ámbito da enfermaría, de prestar unha atención sanitaria técnica e profesional adecuada ás necesidades de saúde das persoas que atenden, de acordo co estado de desenvolvemento dos coñecementos científicos de cada momento e con nivelis de calidade e seguridade que se establecen nas normas legais e deontolóxicas aplicables.
B2	Saber planificar e prestar coidados de enfermaría dirixidos ás persoas, familias ou grupos, orientados aos resultados na saúde, evaluando o seu impacto, a través das guías de práctica clínica e asistencial, que describen os procesos polos cales se diagnostica e trata o cuida un problema de saude
B4	Ser capaz de comprender o comportamento interactivo da persoa en función do xénero, grupo ou comunidade, dentro do seu contexto social e multicultural
B5	Deseñar sistemas de coidados dirixidos ás persoas, familia ou grupos, avaliando o seu impacto e establecendo as modificacións oportunas
B7	Saber comprender, sen prexuizos, ás persoas, considerando os seus aspectos físicos, psicolóxicos e sociais, cómo individuos autónomos e independentes, asegurando o respecto as suas opinións, crenzas e valores, ademáis de garantir o dereito á intimidade, a través da confidencialidade e o segredo profesional
B8	Promover e respectar o dereito de participación, información, autonomía e consentimento informado na toma de decisións das persoas atendidas, acorde coa forma na que viven so seu proceso de saúde-enfermidade

B9	Fomentar estilos de vida saudables e o autocoidado, sostendo o mantemento de condutas preventivas e terapéuticas
B10	Protexer a saúde e o benestar das persoas, familias ou grupos atendidos, garantindo a sua seguridade
B11	Saber establecer unha comunicación eficaz cos pacientes, familias, grupos sociais e compañeiros. Fomentar a formación e información para a saúde
B12	Aplicar o código ético e deontolóxico da enfermaría española, comprendendo as implicaciones éticas da saúde nun contexto mundial en transformación
C34	Identificar as características das mulleres nas diferentes etapas do ciclo reprodutivo, no climaterio e nas alteracións que se poden presentar proporcionando os coidados necesarios en cada etapa
C35	Aplicar coidados xerais durante o proceso de maternidade para facilitar a adaptación das mulleres e os neonatos ás novas demandas e previr complicacións
C36	Coñecer os aspectos específicos dos coidados do neonato. Identificar as características das diferentes etapas da infancia e adolescencia e os factores que condicionan o patrón normal de crecemento e desenvolvemento
C37	Coñecer os problemas de saúde máis frecuentes na infancia e identificar as súas manifestacións. Analizar os datos de valoración do neno, identificando os problemas de enfermaría e as complicacións que poden presentarse
C38	Aplicar as técnicas que integran o coidado de enfermaría, establecendo unha relación terapéutica cos nenos e os seus coidadores
C39	Seleccionar as intervencións dirixidas ao neno san e ao enfermo, así como as derivadas dos métodos de diagnóstico e tratamento
C40	Ser capaz de proporcionar formación e información para a saúde aos pais ou coidadores primarios
D1	Capacidade de analise e sintese
D2	Capacidade de organizacion e planificación
D3	Capacidade de xestion de la informacion
D4	Resolución de problemas y toma de decisiones
D5	Traballo en equipo, multidisciplinar y multilingue
D6	Habilidades nas relacions interpersoais
D7	Razoamento critico
D8	Aprendizaxe autonomo
D9	Adaptación a novas situacións. Iniciativa e espiritu emprendedor. Creatividade
D10	Motivación pola calidade
D11	Sensibilidade cara a temas ambientais

Resultados de aprendizaxe

Resultados previstos na materia	Resultados de Formación e Aprendizaxe			
Ser capaz de planificar coidados de enfermaria nas distintas etapas da vida da muller, dentro do contexto familiar e comunitario, para lograr un estado de saúde optimo ou recuperar a saúde, baseando a toma de decisións en datos obxectivos, feitos cientificos e evidencia clínicas	A1 A2 A3 A4 A5	B1 B2 B4 B5 B7 B8 B9 B10 B11 B12	C34	D1 D2 D3 D4 D5 D6 D7 D8 D9 D10 D11
Saber describir os cambios que se producen no organismo durante a xestación, parto e puerperio	A1 A2 A3 A4 A5	B5 B10 B11	C34 C35	D1 D2 D3 D4 D5 D6 D7 D8 D9 D10 D11
Saber describir, as intervencións e actividades adecuadas á prevención e tratamento dos problemas de saúde na infancia e adolescencia, e planificar coidados garantindo o dereito á dignidade, privacidade, intimidade, confidencialidade e capacidade de decisiión do neno e a súa familia	A1 A3 A5	B1 B11 B12	C36 C37 C38 C39 C40	D1 D2 D3 D4 D5 D6 D7 D8 D9 D10 D11

Contidos	
Tema	
TEMA-1 INTRODUCIÓN Á ENFERMARÍA PEDIÁTRICA	1.1 Os dereitos do neno/a 1.2 O campo da enfermaría pediátrica 1.3 A especialidade de enfermaría pediátrica 1.4 Diferenzas do coidado entre o niñ@ e o adulto 1.5 Os coidados centrados na familia. P.A.E. na atención do niñ@ e a súa familia 1.6 Períodos da infancia/adolescencia.
TEMA-2 RECIEN NADO SAN.	2.1 Adaptación á vida extrauterina.Vinculación e apego. 2.2 Características xerais do RN. Valoración física (apariencia xeral, signos vitais, textura, cor e opacidade da pel, cabeza.) e neurolóxica (reflexos, ton muscular e aspectos sensoriais) 2.3 Hixiene do RN. 2.4 Coidados do cordón umbilical 2.5 Lactancia Artificial. 2.6 Cribado neonatal de metabulopatías 2.7 Función do masaxe no RN
TEMA - 3 DESENVOLVEMENTO E CRECEMENTO DO NENO/A SAN	3.1 Crecemento do neno/a: peso, talla, dentición.. 3.2 Desenvolvemento cerebral: aprendizaxe e coñecemento do que lle rodea 3.3 Condicións que inflúen en o desenvolvemento: condicionantes familiares , sociais, xenéticos. 3.4 O desenvolvemento do nena/o e o xogo: actividades lúdicas, desenvolvemento cognoscitivo e socio-afectivo, papel do xogo e xoguetes
TEMA - 4 O/A NENO /A HOSPITALIZADO/A	4.1 A unidade pediátrica 4.2 Obtención de datos ao ingreso da nena/o nas distintas unidades 4.3 Historia de enfermaría 4.4 Información necesaria aos pais 4.5 Hospitalismo: privación afectiva 4.6 Comportamento e valoración do nena/o ante a dor 4.7 Medición de signos vitais atendendo ás características propias das diferentes idades 4.8 Obtención de mostras,preparación do neno/a e familia. 4.9 Administración de medicamentos: normas xerais e guía para a administración
TEMA - 5 O RECÉN NADO DE ALTO RISCO	5.1 Definición de prematuridad e baixo peso. 5.2 Factores relacionados co nacemento dos RN prematuros. 5.3 Características fisiológicas do prematuro. 5.4 Patoloxías mais frecuentes no prematuro. 5.5 Coidados de enfermaría /NIDCAP. 5.6 Coidados a familia.
TEMA - 6 PROBLEMAS DE SAUDE MAIS FRECUENTES NA INFANCIA E NA ADOLESCENCIA.	6.Características e coidados de enfermaría na: 6.1 Hiperbilibilirrubinemia. 6.2 Patología Respiratoria. 6.3 Patología Digestiva 6.4 Patología Neurológica. 6.5 Adolescencia: 6.5.1 Características definitorias da etapa. 6.5.2 Patoloxías mais frecuentes. 6.5.3 Sexualidade e adolescencia.
Tema 1 REPRODUCCIÓN HUMANA	1.1. Anatomía e Fisioloxia do aparello reprodutor feminino 1.2 Gametogénesis, fecundación e implantación
Tema 2 CONTROL DA NATALIDADE	2.1 Planificación familiar 2.2 Contracepción
Tema 3 EMBARAZO	3.1 Desenvolvemento prenatal humano 3.2 Descrición do embarazo
Tema 4 EMBARAZO DE ALTO RISCO	4.1 Avaliación do risco materno e fetal 4.2 Factores que inciden no desenrolo da xestación 4.3 Asesoramento xenético
Tema 5 PROBLEMAS DE SAÚDE NO EMBARAZO	5.1 Hiperemesis gravídica 5.2 Hipertensión no embarazo 5.3 Hemorraxias no primer trimestre do embarazo 5.4 Hemorraxias anteparto 5.5 Infeccións e embarazo

Tema 6 PARTO PUERPERIO E COIDADO PRENATAL	6.1Traballo de parto e parto 6.2 Coidados de Enfermaría durante o parto 6.3 O alivio da dor 6.4 Parto distócico 6.5 Parto operatorio e instrumental 6.6 Puerperio e lactación materna. 6.7 Problemas no parto 6.8 Problemas do puerperio 6.9 Coidado prenatal
(*)TEMA 7 CUIDADOS DEL R.N EN LA SALA DE PARTOS.	(*)2.1 Atención de enfermería (aspiración de secreciones, administración de vitamina K, profilaxis oftálmica□) 2.2 Cambios en el aparto cardorespiratorio. 2.3 Test de Apgar 2.4 Reanimación inmediata del RN. en la sala de partos. 2.5 Regulación térmica 2.6 Medidas de resucitación.
Tema 8 PROBLEMAS DE SAÚDE REPRODUTIVA	7.1 Alteracións do ciclo menstrual 7.2 Enfermidades infecciosas de la vagina e a vulva 7.3 Prevención do cancro de mama e xinecolóxico 7.4 Esterilidad e infertilidade
TEMA 9 CARACTERISTICAS DA MULLER NAS DIFERENTES ETAPAS DO CICLO VITAL	8.1 Puberdade e menarquia 8.2 Climaterio e menopausa 8.3 Programa de Atención á Muller na Comunidade de Galicia 8.4 A violencia contra as mulleres

Planificación

	Horas na aula	Horas fóra da aula	Horas totais
Seminario	8	32	40
Presentación	5	30	35
Lección maxistral	57	91	148
Exame de preguntas obxectivas	2	0	2

*Os datos que aparecen na táboa de planificación son de carácter orientador, considerando a heteroxeneidade do alumnado.

Metodoloxía docente

	Descrición
Seminario	Traballo en profundidade sobre un tema. Ampliación e relación dos contidos tratados nas sesións maxistrais coa adquisición doutras competencias académico-profesionais
Presentación	Módulo Materno. Lectura de artigos científicos e presentación e debate na aula. Módulo Infantil. Realizarase presentación de traballo grupal proposto pola docente e/ou alumnado.
Lección maxistral	Exposición por parte das profesoras dos contidos teóricos sobre a materia obxecto de estudo.

Atención personalizada

Metodoloxías	**Descrición**
Seminario	Personalizada co profesor
Presentación	Personalizada co profesor
Probas	**Descrición**
Exame de preguntas obxectivas	Realizacion persoal

Avaliación

	Descrición	Cualificación	Resultados de Formación e Aprendizaxe

Seminario	Asistencia Obligatoria. Preténdese estimular e no alumnado a capacidade de pensamento crítico o razonamento reflexivo e a creatividade . Módulo Maternal: Traballo en profundidade sobre un tema ,ampliación e relación dos contidos tratados nas sesions maxistrais coa adquisición de outras competencias teórico-prácticas. Módulo Infantil: Elaboración de parte do contido teórico por parte do alumnado baixo a supervisión do profesorado .	10
Presentación	Preténdese estimular no alumnado o traballo colectivo , o pensamento crítico e a creatividade. Módulo Maternal: Lectura de artigos científicos e presentación e debate na aula. Módulo Infantil:Elaboración e presentación de traballos grupais sobre temáticas propostas pola docente e o alumnado en relación a materia .	10
Lección maxistral	Asistencia a clase. A asistencia nun 100% do total da docencia na aula é considerada como a óptima . As ausencias puntuáis e xustificadas non serán contabilizadas.	10
Exame de preguntas obxectivas	Realizarase exame tipo test e /ou pregunta curta e ou/de desenrolo. As preguntas tipo test constarán de 4 opcións de resposta das cales só unha será correcta. Por cada pregunta mal contestada anularase o valor de 1/3 dunha ben contestada.	70

Outros comentarios sobre a Avaliación

Módulo Materno:A nota do módulo de Enfermaría Maternal representa o 50% da nota global da materia Enfermaría Materno-Infantil. É necesario aprobar as dúas partes de forma independente.

 A avaliación do módulo Materno consistirá nas seguintes partes:
◦ 2 seminarios de asistencia obrigatoria. Participación activa: 10%.
◦ Exposición en clase e debate, por parte do alumnado, de varios temas a proposta da docente: 10%.
◦ Asistencia e participación activa en clase: 10%.
◦ Exame final escrito: 70%.
◦ Para **superar o exame é necesario** obter unha puntuación **mínima de 3,5 puntos** (50% do exame).
◦ Para **superar a materia é necesario** obter unha puntuación **mínima de 5 puntos** (entre o exame e o resto de actividades citadas, tendo en conta que o exame é obrigatorio aprobalo para avaliar o resto da materia).
◦ Na segunda convocatoria, o sistema de avaliación será o mesmo.

Módulo Infantil: A nota do módulo de Enfermaría Infantil representa o 50% da nota global da materia Enfermaría Materno-Infantil. É necesario aprobar as dúas partes de forma independente.

A avaliación do módulo Infantil consistirá nas seguintes partes:
◦ 2 seminarios de asistencia obrigatoria. Participación activa: 10%.
◦ Exposición en clase e debate, por parte do alumnado, de varios temas a proposta da docente: 10%.
◦ Asistencia e participación activa en clase: 10%.
◦ Exame final escrito: 70%.
◦ Para **superar o exame é necesario** obter unha puntuación **mínima de 3,5 puntos** (50% do exame).
◦ Para **superar a materia é necesario** obter unha puntuación **mínima de 5 puntos** (entre o exame e o resto de actividades citadas, tendo en conta que o exame é obrigatorio aprobalo para avaliar o resto da materia).
◦ Na segunda convocatoria, o sistema de avaliación será o mesmo.

Bibliografía. Fontes de información

Bibliografía Básica

Ministerio de Sanidad y Consumo, **Cuidados desde el nacimiento. Recomendaciones basadas en pruebas y buenas prácticas. Ministerio de Sanidad y Política Social, 2010:http://www.sergas.es/gal/muller/docs/cuidados_desde_el_n**,

Ministerio de Sanidad y Consumo, **Campañas relacionadas con la salud del niño. Ministerio de Sanidad y consumo**,

Bibliografía Complementaria

Aguilar Cordero, M.J, **Tratado de Enfermería del niño y del adolescente**, 2ª edición Elsevier Science,

Consellería de Sanidade da Xunta de Galicia, **Guías Técnicas de Procesos del Programa Galego de Atención Integral á Muller**,

Ball, W. Jane & Binder, C. Ruth, **Enfermería Pediátrica. Asistencia Infantil**, 2ª edición. Pearson,

Ministerio de Sanidad y Consumo, **Estrategia de atención al parto normal en el Sistema Nacional de Salud.**,

FAME, **Iniciativa del parto normal**,

Gloria Seguranyes Guillot, **Enfermería Maternal** , Masson-Salvat,

Carlos González, **Manual práctico de lactancia materna**, ACPAM,

D.W.Winnicott, **Conozca a su niño**, Paidós,

Ricardo Fandiño y Vanesa Rodriguez, **La lucha sexual de los adolescentes en la hipermodernidad**, U.O.C,

Mary Ann Towle, **Asistencia de enfermería materno-neonatal**, Pearson,

Consellería de Sanidade, **Programa "Neno San"**, Xunta de Galicia,

Michel Odent, **El bebé es un mamífero**, Ob Stare,

Evania Reichert, **Infancia, la edad Sagrada**, La llave.,

Recomendacións

Materias que continúan o temario

Prácticas clínicas IV/V52G140V01405
Prácticas clínicas V/V52G140V01406

Materias que se recomenda ter cursado previamente

Anatomía humana: Anatomía humana/V52G140V01101
Bioquímica: Bioquímica/V52G140V01103
Enfermaría comunitaria I/V52G140V01104
Fisioloxía: Fisioloxía/V52G140V01105
Enfermaría clínica I/V52G140V01204
Enfermaría clínica II/V52G140V01205
Enfermaría comunitaria II/V52G140V01206
Farmacoloxía e dietética/V52G140V01203

Outros comentarios

Plan de Continxencias

Descrición

=== MEDIDAS EXCEPCIONAIS PLANIFICADAS ===
Ante a incerta e imprevisible evolución da alerta sanitaria provocada pola COVID- 19, a Universidade establece una planificación extraordinaria que se activará no momento en que as administracións e a propia institución o determinen atendendo a criterios de seguridade, saúde e responsabilidade, e garantindo a docencia nun escenario non presencial ou non totalmente presencial. Estas medidas xa planificadas garanten, no momento que sexa preceptivo, o desenvolvemento da docencia dun xeito mais áxil e eficaz ao ser coñecido de antemán (ou cunha ampla antelación) polo alumnado e o profesorado a través da ferramenta normalizada e institucionalizada das guías docentes DOCNET.

=== ADAPTACIÓN DAS METODOLOXÍAS ===
* Metodoloxías docentes que se manteñen.

* Metodoloxías docentes que se modifican
Lección maxistral faranse a través da modalidade virtual nas aula virtual na Uvigo.
Presentacions poderán realizarse a través da aula virtual da Uvigo.
Seminarios poderán realizarse a través da aula virtual da Uvigo.

* Mecanismo non presencial de atención ao alumnado (titorías)
Realizaranse a través a aula virtual da Uvigo

* Modificacións (se proceder) dos contidos a impartir.
Non procede

* Bibliografía adicional para facilitar a auto-aprendizaxe
Sen cambios.

* Outras modificacións

=== ADAPTACIÓN DA AVALIACIÓN ===
* Probas xa realizadas
Probas xa realizadas: [Peso anterior 00%] [Peso Proposto 00%]
...

* Probas pendentes que se manteñen
Proba XX: [Peso anterior 00%] [Peso Proposto 00%]
Proba obxetiva 70%
Traballos sobre a materia 20%
Seminarios 10%

De producirse unha situación na que a posibilidade on line para a realización de seminarios e presentación de traballos o 100% do peso será a proba obxetiva.

* Probas que se modifican
[Proba anterior] => [Proba nova]

* Novas probas

* Información adicional.Non se contabilizará a asistencia.